

ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМАНДНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Освітньо-
професійний ступінь

фаховий молодший бакалавр

2025

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітньо-професійна програма

Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів

Статус навчальної дисципліни <i>Обов'язкова / вибіркова (зазначити)</i>	<u>вибіркова</u>
Шифр навчальної дисципліни (за ОПП)	<u>ВК 3</u>
Мова викладання	<u>українська</u>
Семестр(и)	<u>7</u>
Обсяг дисципліни (у кредитах ЄКТС і годинах)	<u>3 кредити ЄКТС / 90 годин</u>
Передумови вивчення дисципліни:	ОК 5. Українська мова (за професійним спрямуванням)
Анотація навчальної дисципліни:	Дисципліна «Командний менеджмент» є важливою складовою навчальної програми, спрямована на формування теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для ефективного управління командами в умовах сучасного бізнес-середовища. У рамках курсу студенти вивчають: - основи командної роботи та її роль у досягненні організаційних цілей; - етапи формування ефективної команди та ролі її учасників; - методи мотивування та розвитку команд, включаючи управління конфліктами та стресовими ситуаціями; - стилі лідерства та їх вплив на команду; - комунікаційні стратегії в командному середовищі; - ефективне управління груповою динамікою та координація дій в умовах змін. Основна увага приділяється практичним аспектам командного управління, таких як аналіз ролей у команді (за моделлю Белбіна), управління командними конфліктами, а також використання інструментів для підвищення ефективності командної роботи в різних організаційних умовах. Курс розвиває у студентів навички лідерства, взаємодії та колективного прийняття рішень, що дозволяє їм успішно працювати в сучасних мультифункціональних та міждисциплінарних командах. Здобуті знання допоможуть майбутнім фахівцям створювати та підтримувати ефективні команди, здатні досягати високих результатів і вирішувати складні завдання в умовах змінного бізнес-середовища.
Мета і завдання навчальної дисципліни:	Мета: надати студентам цілісне уявлення про командний менеджмент як важливу складову ефективної організації виробничих і сервісних процесів у сфері обслуговування та ремонту автомобілів.

	Формування знань про створення злагодженої команди фахівців, принципи її управління, добір персоналу, етапи розвитку команди та типові проблеми, що виникають у командній взаємодії в умовах автосервісу. <i>Завдання:</i> навчити студентів використовувати принципи та методи командного менеджменту на практиці для забезпечення злагодженої роботи колективу при виконанні завдань з діагностики, ремонту та технічного обслуговування транспортних засобів; розвинути навички ефективної комунікації, розподілу ролей і відповідальності в команді, а також вирішення конфліктів у виробничому середовищі.
Мета орієнтована на формування у студентів таких компетентностей	ЗК 8.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. СК 3. Здатність застосовувати результати досліджень, оптимізувати процеси роботи у сфері автомобільного транспорту. СК 9. Здатність організовувати ефективну виробничу діяльність об'єктів автомобільного транспорту.
Результати навчання	РН 14. Організовувати ефективну виробничу діяльність об'єктів автомобільного транспорту.

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітньо-професійна програма

Облік і оподаткування

Статус навчальної дисципліни Обов'язкова / вибіркова (зазначити)	<u>вибіркова</u>
Шифр навчальної дисципліни (за ОПП)	<u>ВК 1</u>
Мова викладання	<u>українська</u>
Семестр(и)	<u>5</u>
Обсяг дисципліни (у кредитах ЄКТС і годинах)	<u>3 кредити ЄКТС / 90 годин</u>
Передумови вивчення дисципліни:	ОК 5. Фахова українська мова та основи ділової комунікації
Анотація навчальної дисципліни:	Дисципліна «Командний менеджмент» є важливою складовою навчальної програми, спрямована на формування теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для ефективного управління командами в умовах сучасного бізнес-середовища. У рамках курсу студенти вивчають: - основи командної роботи та її роль у досягненні організаційних цілей; - етапи формування ефективної команди та ролі її учасників; - методи мотивування та розвитку команд, включаючи управління конфліктами та стресовими ситуаціями; - стилі лідерства та їх вплив на команду; - комунікаційні стратегії в командному середовищі; - ефективне управління груповою динамікою та координація дій в умовах змін. Основна увага приділяється практичним аспектам командного управління, таких як аналіз ролей у команді (за моделлю Белбіна), управління командними конфліктами, а також використання інструментів для підвищення ефективності командної роботи в різних організаційних умовах. Курс розвиває у студентів навички лідерства, взаємодії та колективного прийняття рішень, що дозволяє їм успішно працювати в сучасних мультифункціональних та міждисциплінарних командах. Здобуті знання допоможуть майбутнім фахівцям створювати та підтримувати ефективні команди, здатні досягати високих результатів і вирішувати складні завдання в умовах змінного бізнес-середовища.
Мета і завдання навчальної дисципліни:	Мета: сформувати у здобувачів освіти системне уявлення про принципи організації командної роботи в сфері обліково-аналітичної та податкової діяльності, розвинути управлінське мислення щодо формування, координації й ефективного функціонування команд у

	професійному середовищі бухгалтера та податкового консультанта. <i>Завдання:</i> - ознайомити студентів з теоретичними основами командного менеджменту в контексті бухгалтерського обліку, аудиту та податкової звітності; - навчити ефективно організовувати роботу у професійних командах, розподіляючи обов'язки з урахуванням специфіки облікових процесів і фіскального контролю; - розвивати вміння працювати в команді для вирішення завдань з ведення обліку, аналізу фінансової інформації та підготовки податкової звітності; - сприяти формуванню лідерських якостей, навичок ділового спілкування й відповідальності в умовах колективної діяльності у фінансово-економічній сфері.
Мета орієнтована на формування у студентів таких компетентностей	ЗК 8. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології СК 11. Здатність організовувати власну професійну діяльність, застосовувати знання для розв'язання практичних ситуацій, ухвалювати рішення відповідно до законодавства.
Результати навчання	РН 16. Вміти працювати самостійно і в команді, нести професійну відповідальність за результати роботи, дотримуватися норм та стандартів професійної етики для досягнення спільної мети.

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітньо-професійна програма

Документаційно-інформаційне забезпечення адміністративної і правової діяльності

Статус навчальної дисципліни <i>Обов'язкова / вибіркова (зазначити)</i>	<u>вибіркова</u>
Шифр навчальної дисципліни (за ОПП)	<u>ВК 1</u>
Мова викладання	<u>українська</u>
Семестр(и)	<u>5</u>
Обсяг дисципліни (у кредитах ЄКТС і годинах)	<u>3 кредити ЄКТС / 90 годин</u>
Передумови вивчення дисципліни:	ОК 5 Фахова українська мова та основи ділової комунікації
Анотація навчальної дисципліни:	Дисципліна «Командний менеджмент» є важливою складовою навчальної програми, спрямована на формування теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для ефективного управління командами в умовах сучасного бізнес-середовища. У рамках курсу студенти вивчають: - основи командної роботи та її роль у досягненні організаційних цілей; - етапи формування ефективної команди та ролі її учасників; - методи мотивування та розвитку команд, включаючи управління конфліктами та стресовими ситуаціями; - стилі лідерства та їх вплив на команду; - комунікаційні стратегії в командному середовищі; - ефективне управління груповою динамікою та координація дій в умовах змін. Основна увага приділяється практичним аспектам командного управління, таких як аналіз ролей у команді (за моделлю Белбіна), управління командними конфліктами, а також використання інструментів для підвищення ефективності командної роботи в різних організаційних умовах. Курс розвиває у студентів навички лідерства, взаємодії та колективного прийняття рішень, що дозволяє їм успішно працювати в сучасних мультифункціональних та міждисциплінарних командах. Здобуті знання допоможуть майбутнім фахівцям створювати та підтримувати ефективні команди, здатні досягати високих результатів і вирішувати складні завдання в умовах змінного бізнес-середовища.
Мета і завдання навчальної дисципліни:	Мета: Надати студентам цілісне уявлення про сутність та особливості командного менеджменту як сучасного інструменту організації ефективної управлінської діяльності, з акцентом на

	формування управлінських команд, підбір учасників, динаміку розвитку команд та чинники їх стабільності чи розпаду, у контексті застосування в адміністративній та правовій сферах. <i>Завдання:</i> - ознайомити студентів із принципами побудови та функціонування управлінських команд в умовах сучасного документообігу та правового середовища; - сприяти розвитку навичок підбору персоналу в команду з урахуванням специфіки адміністративної та юридичної діяльності; - формувати вміння ефективної міжособистісної взаємодії в колективі та управління командною динамікою в установах та органах державної влади; - розвивати здатність застосовувати методи командної роботи для досягнення управлінських цілей в умовах документно-інформаційного супроводу.
Мета орієнтована на формування у студентів таких компетентностей	ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 11. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій. СК 5 Здатність підтримувати комунікацію з усіма суб'єктами інформаційного середовища, виходячи із цілей спілкування.
Результати навчання	РН 4 Оцінювати результати своєї роботи в рамках поставлених завдань.

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітньо-професійна програма

Цифровізація бізнесу в економічній діяльності

Статус навчальної дисципліни <i>Обов'язкова / вибіркова (вказати)</i>	<u>вибіркова</u>
Шифр навчальної дисципліни (за ОПП)	<u>ВК 1</u>
Мова викладання	<u>українська</u>
Семестр(и)	<u>5</u>
Обсяг дисципліни (у кредитах ЄКТС і годинах)	<u>3 кредити ЄКТС / 90 годин</u>
Передумови вивчення дисципліни:	ОК 5. Фахова українська мова та основи ділової комунікації
Анотація навчальної дисципліни:	Дисципліна «Командний менеджмент» є важливою складовою навчальної програми, спрямована на формування теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для ефективного управління командами в умовах сучасного бізнес-середовища. У рамках курсу студенти вивчають: - основи командної роботи та її роль у досягненні організаційних цілей; - етапи формування ефективної команди та ролі її учасників; - методи мотивування та розвитку команд, включаючи управління конфліктами та стресовими ситуаціями; - стилі лідерства та їх вплив на команду; - комунікаційні стратегії в командному середовищі; - ефективне управління груповою динамікою та координація дій в умовах змін. Основна увага приділяється практичним аспектам командного управління, таких як аналіз ролей у команді (за моделлю Белбіна), управління командними конфліктами, а також використання інструментів для підвищення ефективності командної роботи в різних організаційних умовах. Курс розвиває у студентів навички лідерства, взаємодії та колективного прийняття рішень, що дозволяє їм успішно працювати в сучасних мультифункціональних та міждисциплінарних командах. Здобуті знання допоможуть майбутнім фахівцям створювати та підтримувати ефективні команди, здатні досягати високих результатів і вирішувати складні завдання в умовах змінного бізнес-середовища.
Мета і завдання навчальної дисципліни:	Мета: сформувати у студентів цілісне розуміння принципів ефективної командної взаємодії в умовах цифрової трансформації економіки, навчити застосовувати сучасні інструменти та технології для організації, управління та розвитку команд у цифровому

	середовищі. <i>Завдання:</i> - ознайомити здобувачів освіти з основами командної роботи у сфері цифрової економіки та особливостями управління командами у віртуальному та змішаному форматах; - розвинути навички організації ефективної взаємодії між членами команди з використанням цифрових технологій, платформ і систем управління проектами; - сприяти формуванню компетенцій у плануванні, реалізації та моніторингу колективної діяльності в умовах динамічного цифрового середовища; - виховувати лідерські якості, вміння працювати у міждисциплінарних командах і приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням інноваційних викликів цифрової економіки..
Мета орієнтована на формування у студентів таких компетентностей	ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК 8 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. СК 20. Здатність організовувати діяльність малої групи, створеної для реалізації конкретного економічного проекту.
Результати навчання	РН 15. Володіти навичками міжособистісної взаємодії, які дають змогу досягати професійної мети.

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітньо-професійна програма

Маркетинг

Статус навчальної дисципліни <i>Обов'язкова / вибіркова (вказати)</i>	<u>вибіркова</u>
Шифр навчальної дисципліни (за ОПП)	<u>ВК 1</u>
Мова викладання	<u>українська</u>
Семестр(и)	<u>5</u>
Обсяг дисципліни (у кредитах ЄКТС і годинах)	<u>3 кредити ЄКТС / 90 годин</u>
Передумови вивчення дисципліни:	ОК 5. Фахова українська мова та основи ділової комунікації
Анотація навчальної дисципліни:	Дисципліна «Командний менеджмент» є важливою складовою навчальної програми, спрямована на формування теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для ефективного управління командами в умовах сучасного бізнес-середовища. У рамках курсу студенти вивчають: - основи командної роботи та її роль у досягненні організаційних цілей; - етапи формування ефективної команди та ролі її учасників; - методи мотивування та розвитку команд, включаючи управління конфліктами та стресовими ситуаціями; - стилі лідерства та їх вплив на команду; - комунікаційні стратегії в командному середовищі; - ефективне управління груповою динамікою та координація дій в умовах змін. Основна увага приділяється практичним аспектам командного управління, таких як аналіз ролей у команді (за моделлю Белбіна), управління командними конфліктами, а також використання інструментів для підвищення ефективності командної роботи в різних організаційних умовах. Курс розвиває у студентів навички лідерства, взаємодії та колективного прийняття рішень, що дозволяє їм успішно працювати в сучасних мультифункціональних та міждисциплінарних командах. Здобуті знання допоможуть майбутнім фахівцям створювати та підтримувати ефективні команди, здатні досягати високих результатів і вирішувати складні завдання в умовах змінного бізнес-середовища.
Мета і завдання навчальної дисципліни:	Мета: Надати студентам цілісне уявлення про принципи командного менеджменту як ключового елементу ефективної організації маркетингової діяльності. Особливий акцент робиться на формуванні маркетингових команд, управлінні командною динамікою, розподілі

	ролей, а також розвитку лідерських якостей і вмінь співпрацювати в умовах швидко змінного ринкового середовища. <i>Завдання:</i> - ознайомити студентів з основами створення та ефективного управління маркетинговими командами (наприклад, креативними, аналітичними, комунікаційними); - сприяти формуванню навичок командної взаємодії при розробці й реалізації маркетингових стратегій, рекламних кампаній та просування брендів; - навчити працювати в міждисциплінарних командах і приймати колективні рішення, ґрунтуючись на маркетингових дослідженнях і даних; - розвинути здатність до конструктивного вирішення конфліктів, мотивації учасників команди та підтримки ефективного командного клімату.
Мета орієнтована на формування у студентів таких компетентностей	ЗК 8. Здатність працювати в команді. СК 3. Брати участь у плануванні маркетингової діяльності ринкового суб'єкта. СК 5. Брати участь у розробленні маркетингового забезпечення розвитку бізнесу в умовах певної невизначеності. СК 6. Брати участь у проведенні досліджень у різних сферах маркетингової діяльності.
Результати навчання	РН 14. Виконувати професійну діяльність у командній роботі.

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітньо-професійна програма

Туризм

Статус навчальної дисципліни Обов'язкова / вибіркова (зазначити)	<u>вибіркова</u>
Шифр навчальної дисципліни (за ОПП)	<u>ВК 1</u>
Мова викладання	<u>українська</u>
Семестр(и)	<u>5</u>
Обсяг дисципліни (у кредитах ЄКТС і годинах)	<u>3 кредити ЄКТС / 90 годин</u>
Передумови вивчення дисципліни:	ОК 5 Українська мова (за професійним спрямуванням) ОК 16 Основи туризмознавства
Анотація навчальної дисципліни:	Дисципліна «Командний менеджмент» є важливою складовою навчальної програми, спрямована на формування теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для ефективного управління командами в умовах сучасного бізнес-середовища. У рамках курсу студенти вивчають: - основи командної роботи та її роль у досягненні організаційних цілей; - етапи формування ефективної команди та ролі її учасників; - методи мотивування та розвитку команд, включаючи управління конфліктами та стресовими ситуаціями; - стилі лідерства та їх вплив на команду; - комунікаційні стратегії в командному середовищі; - ефективне управління груповою динамікою та координація дій в умовах змін. Основна увага приділяється практичним аспектам командного управління, таких як аналіз ролей у команді (за моделлю Белбіна), управління командними конфліктами, а також використання інструментів для підвищення ефективності командної роботи в різних організаційних умовах. Курс розвиває у студентів навички лідерства, взаємодії та колективного прийняття рішень, що дозволяє їм успішно працювати в сучасних мультифункціональних та міждисциплінарних командах. Здобуті знання допоможуть майбутнім фахівцям створювати та підтримувати ефективні команди, здатні досягати високих результатів і вирішувати складні завдання в умовах змінного бізнес-середовища.
Мета і завдання навчальної дисципліни:	Мета: сформувати у студентів системне розуміння командного менеджменту як ключової складової організації ефективної діяльності у сфері туризму та рекреації, ознайомити з сучасними підходами до створення, розвитку та управління командою в умовах

	сервісно-орієнтованого ринку. <i>Завдання:</i> – засвоєння принципів формування професійних команд у галузі туризму та рекреації; – розвиток навичок підбору, мотивації та взаємодії членів команди; – вивчення етапів розвитку команди та причин конфліктів чи її розпаду; – застосування на практиці методів командної взаємодії для забезпечення якісного обслуговування клієнтів і досягнення спільних цілей у туристичній діяльності.
Мета орієнтована на формування у студентів таких компетентностей	ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. СК 13. Здатність працювати в команді й налагоджувати міжособистісну взаємодію під час розв'язання професійних задач.
Результати навчання	РН 12. Застосовувати навички командної роботи, лідерства для налагодження комунікації у професійній діяльності..

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітньо-професійна програма

Правнича діяльність та секретарська справа

Статус навчальної дисципліни <i>Обов'язкова / вибіркова (зазначити)</i>	<u>вибіркова</u>
Шифр навчальної дисципліни (за ОПП)	<u>БК 1</u>
Мова викладання	<u>українська</u>
Семестр(и)	<u>5</u>
Обсяг дисципліни (у кредитах ЄКТС і годинах)	<u>3 кредити ЄКТС / 90 годин</u>
Передумови вивчення дисципліни:	ОК 5. Українська мова (за професійним спрямуванням)
Анотація навчальної дисципліни:	Дисципліна «Командний менеджмент» є важливою складовою навчальної програми, спрямована на формування теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для ефективного управління командами в умовах сучасного бізнес-середовища. У рамках курсу студенти вивчають: - основи командної роботи та її роль у досягненні організаційних цілей; - етапи формування ефективної команди та ролі її учасників; - методи мотивування та розвитку команд, включаючи управління конфліктами та стресовими ситуаціями; - стилі лідерства та їх вплив на команду; - комунікаційні стратегії в командному середовищі; - ефективне управління груповою динамікою та координація дій в умовах змін. Основна увага приділяється практичним аспектам командного управління, таких як аналіз ролей у команді (за моделлю Белбіна), управління командними конфліктами, а також використання інструментів для підвищення ефективності командної роботи в різних організаційних умовах. Курс розвиває у студентів навички лідерства, взаємодії та колективного прийняття рішень, що дозволяє їм успішно працювати в сучасних мультифункціональних та міждисциплінарних командах. Здобуті знання допоможуть майбутнім фахівцям створювати та підтримувати ефективні команди, здатні досягати високих результатів і вирішувати складні завдання в умовах змінного бізнес-середовища.
Мета і завдання навчальної дисципліни:	<i>Мета:</i> Сформувати у студентів правничого профілю системне уявлення про командний менеджмент як важливий інструмент ефективної організації професійної діяльності у сфері права.

	Особливу увагу приділено особливостям формування юридичних команд, їхньому функціонуванню в умовах правового регулювання, а також технологіям добору учасників команди, етапам розвитку команди та чинникам, що можуть призвести до її дезінтеграції. <i>Завдання:</i> - ознайомити студентів з основами побудови ефективної команди в юридичній сфері, зокрема в адвокатурі, нотаріаті, судових органах та державному управлінні; - розвинути навички формування, управління та підтримки командної взаємодії в юридичному середовищі; - навчити застосовувати методи командної роботи для підвищення ефективності спільної професійної діяльності, зокрема у процесі підготовки та ведення правових справ, консультування, медіації або представництва в суді.
Мета орієнтована на формування у студентів таких компетентностей	ЗК 8. Здатність працювати в команді. СК9. Здатність критично мислити в процесі системного аналізу правових явищ і фактів.
Результати навчання	РН 6. Мати навички здійснення професійної діяльності самостійно і в команді.

2 ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма організації освітнього процесу	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестр вивчення	Обсяги за видами навчальних занять			Самостійна робота (год)	Вид індивідуального завдання	Форма підсумкового контролю (іспит/залік)
				Лекції (год)	Практичні, семінарські (год)	Лабораторні (год)			
Денна форма навчання	3	90	7	28	14		48	Реферат, доповіді, практичні завдання	залік
Заочна форма навчання	3	90	7	4	2		84	Контрольна робота	залік

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Вітчизняний та зарубіжний досвід використання колективних форм організації праці.

Різниця між поняттями «спільна робота», «колективна робота», «командна робота». Артіль як прообраз робочої команди. Вплив промислової революції на появу колективних форм організації праці. Розвиток «гуртків якості» в Японії.

Вплив різних шкіл і напрямів менеджменту на розвиток теорії і практики робочих команд. Приклади вдалого використання робочих команд на практиці.

Підходи до формування колективу і розподілу заробітної платні і робіт в артілях. Принципи організації артілі.

Порівняння різних підходів до організації і управління в артілях і в робочих командах, що самонаправляються. Фактори, що призвели до розпаду артілей. Об'єднання робітників в бригади. Поява ударних бригад. Народження руху стахановців. Комплексні бригади. Формування командного стилю роботи.

Цільові групи. Комплексні групові групи. Новаторські цільові групи.

Тема 2. Суть командного менеджменту.

Основні парадигми управління персоналом (доктрина наукової організації праці; доктрина людських відносин; доктрина контрактиції індивідуальної відповідальності; доктрина командного менеджменту).

Командна форма організації роботи. Основні принципи роботи команди. Використання принципів командного менеджменту в роботі «гуртків якості».

Ключові характеристики, які визначають командну форму роботи.

«Плюси» і «мінуси» командної роботи.

Тема 3. Класифікація команд.

Класифікація команд з погляду організації і форми внутрішнього управління (команди, керовані менеджером; самокеровані команди; цілеспрямовані команди; самоорганізуючі команди).

Класифікація команд з позицій діяльності (виробничі, інтелектуальні команди).

Класифікація команд за географічним місцезнаходженням (віртуальні, транснаціональні команди).

Класифікація команд за характером взаємостосунків команди і навколишнього середовища (ізолюючі, інформуючі, маркетингові та вивчаючі команди).

Тема 4. Поняття, принципи і суть управлінської команди.

Поняття управлінської команди. Основні фактори формування управлінських команд.

Навики і уміння, якими повинні володіти кандидати в управлінські команди (навики системного мислення і володіння ситуативним аналізом, комунікативні дані кандидатів, лідерські здібності кандидатів).

Тема 5. Оцінка та відбір кандидатів в команду.

Основні групи факторів, які впливають на ефективність роботи управлінських команд. Ситуаційні фактори, що виникають в процесі управління командою.

Піраміда відносин Аблязова. Зони довіри в команді.

Визначення розміру команди. Норма керованості.

Оцінка кандидатів в команду. Використання психодіагностичного тестування для оцінки особово-психологічних особливостей управлінського персоналу. Перелік характеристик, якими повинен володіти менеджер, що працює в успішній команді.

Визначення лідера команди. «Портрет» лідера команди.

Відбір кандидатів під лідера. Психологічна сумісність членів команди. Зони довірчої сумісності.

Розподіл ролей. Розподіл посад.

Змістовий модуль 2

Тема 6. Рольовий метод відбору членів управлінської команди.

Поняття про функціональну і командну роль. Синергетичний ефект. Розподіл ролей в команді.

Командні ролі по Белбіну (Голова, Мотиватор, Генератор ідей, Арбітр, Виконавець, Колективіст, Постачальник, Завершувач).

Поняття про рольовий профіль.

Тема 7. Мотивація управлінських команд.

Поняття мотивації. Піраміда потреб Абрама Маслоу.

Фактори, що впливають на спрямованість і енергійність дій членів команди. Структура факторів мотивації (зовнішні мотиви, внутрішні мотиви, соціально-страхові мотиви).

Потреби команди (прагнення працювати в команді, прагнення перемагати в команді, бажання створювати команди).

Командна мотивація. Способи підвищення командної мотивації.

Ситуації, які виключають командну мотивацію.

Основні рекомендації по підвищенню мотивації членів управлінської команди для досягнення цілей корпорації.

Тема 8. Причини розпаду управлінської команди.

Етапи життєвого циклу команди (формування команди; розвиток команди; стабільність команди; розпад команди). Критерії діяльності ефективної команди (результативність команди; згуртованість; креативність; навчання; організаційне середовище; соціальний капітал).

Причини розпаду команд (склад команди; зниження іміджу лідера; поява неформальних лідерів; особисті проблеми) «зіркова хвороба»; конфлікти; конкуренція; організаційні проблеми; зниження економічних показників).

Вплив конкурентної боротьби на розпад команди.

Вплив зовнішнього середовища на ефективність команди.

Тема 9. Конфлікти в команді та їх вплив на розпад команди.

Основні типи конфліктів. Типи конфліктів в команді відповідно до К. Йена (конфлікт відносин; конфлікт, пов'язаний із задачею; конфлікти, пов'язані з процесом). Пропорційний склад конфліктів.

Позитивні та негативні сторони конфліктів. Структура конфлікту. Фактори, що мають вплив на командну дилему.

Причини виникнення конфліктів в команді (несправедливий розподіл навантаження; почуття непричетності; зіткнення особистостей).

Проблемні люди в команді (людина, яка ніколи не слухає; мрійник; відлюдник; скритний; похмурий; образливий, жертва; педант; всезнайка; примадонна; деспот).

Тема 10. Роль команди у формуванні корпоративної культури.

Поняття корпоративної культури в організації. Фактори, які впливають на формування корпоративної культури.

Корпоративна культура як фактор реалізації конкурентних переваг компанії.

Цінності, які лежать в основі ефективної взаємодії управлінської команди.

Модель ефективної комунікації. Інформаційний обмін у команді та його вплив на корпоративну культуру.

Взаємозв'язок командного менеджменту і бізнес-дипломатії у сучасному управлінні.

3.2 Тематика лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Вітчизняний та зарубіжний досвід використання колективних форм організації праці	2	
2	Суть командного менеджменту	3	1
3	Класифікація команд	3	
4	Поняття, принципи і суть управлінської команди	3	
5	Оцінка та відбір кандидатів в команду	3	1
6	Рольовий метод відбору членів управлінської команди	3	1
7	Мотивація управлінських команд	3	
8	Причини розпаду управлінської команди	3	1
9	Конфлікти в команді та їх вплив на розпад команди	3	
10	Роль команди у формуванні корпоративної культури	2	
Усього годин		28	4

3.3 Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми заняття	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Вітчизняний та зарубіжний досвід використання колективних форм організації праці	1	
2	Суть командного менеджменту	1	
3	Класифікація команд	1	
4	Поняття, принципи і суть управлінської команди	2	
5	Оцінка та відбір кандидатів в команду	2	
6	Рольовий метод відбору членів управлінської команди	2	2
7	Мотивація управлінських команд	1	
8	Причини розпаду управлінської команди	2	
9	Конфлікти в команді та їх вплив на розпад команди	1	
10	Роль команди у формуванні корпоративної культури	1	
Усього годин		14	2

3.4 Самостійна робота студента (СРС)

№ з/п	Тема СРС	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	1. Потреба у взаємодії. 2. Еволюція команд в інтелектуальній сфері.	4	8
2	1. Особисті інтереси чи потреби команди? 2. Співробітництво та кооперація в команді. 3. Потенційні можливості командного розвитку. 4. Обов'язки, права та відповідальність членів команди.	5	9
3	1. Класифікація робочих команд. 2. Стили керівництва при командній роботі.	5	9
4	1. Комплектування проектних груп. Типологічний підхід. 2. «Колесо команди» Марджерисона-МакКенна.	5	9
5	1. Підготовка команди до переговорів. 2. Команди та інформаційні технології.	5	8
6	1. Психологічні особливості рольової структури управлінської команди в організації	4	8
7	1. Особливості мотивації в команді. 2. Типові помилки оплати праці в команді.	5	8
8	1. Групова динаміка в організації. 2. Міфи про команди.	5	8
9	1. Проблемні люди в команді. 2. Важкі ситуації в команді.	5	9
10	1. На чолі ефективної команди. 2. Делегування як один з найбільш ефективних методів організації співробітництва.	5	8
Усього годин		48	84

3.5 Індивідуальні завдання

Однією з форм позааудиторної самостійної роботи студента є виконання індивідуальних завдань (ІЗ). ІЗ оцінюється окремою кількістю балів.

Індивідуальна робота з дисципліни «Командний менеджмент» передбачає підготовку доповіді або презентації на будь-яку обрану тему та виконання двох ситуаційних завдань (теми та ситуаційні завдання погоджуються з викладачем).

1. Тематика доповідей та презентацій:

1. Життєвий цикл команди.
2. Інформаційні технології в команді.
3. Командний стиль керівництва.
4. Проблемні люди в команді.
5. Що роблять лідери, щоб люди йшли за ними?
6. Якості ефективного члена команди.
7. Стратегії створення довіри в команді.
8. Етапи створення команди.
9. Мистецтво створення команди.
10. Формування спільного бачення в команді.
11. Команда мрії.
12. Практичні кроки персонального росту.
13. Ефективні навички спілкування.
14. Якості лідера.
15. Функції команди.
16. Мотивація команди.
17. Формування організаційної культури в організації.
18. Структура організаційної культури.
19. Проблеми соціально-психологічної адаптації команди.
20. Характеристика групових процесів.
21. Типи груп в організації.
22. Ефект групи.
23. Міфи про команди.
24. «Ядовита» атмосфера в команді.
25. Організація спільної роботи в команді.

2. Ситуаційні завдання:

Ситуація 1. Новачок у команді СТО.

У ваш автосервіс прийшов працювати новий працівник, який має хороші технічні знання, але не вміє взаємодіяти з колективом.

Завдання: Як лідер команди, розробіть план адаптації новачка до колективу. Які комунікаційні та мотиваційні методи ви використаєте?

Ситуація 2. Конфлікт через відповідальність.

Механік не завершив ремонт у встановлений термін, що викликало затримку інших робіт і невдоволення клієнта.

Завдання: Запропонуйте рішення конфлікту в межах команди. Як запобігти подібним випадкам у майбутньому?

Ситуація 3. Розподіл ролей у проєкті тюнінгу авто.

Команді потрібно провести тюнінг спортивного авто для участі в змаганнях.

Завдання: Складіть план дій та визначте ролі членів команди. Обґрунтуйте, кого і чому варто залучити до кожного етапу.

Ситуація 4. Мотивація в умовах високого навантаження.

Команда працює понаднормово через сезонне збільшення кількості замовлень.

Завдання: Запропонуйте інструменти нематеріальної мотивації, які допоможуть підтримати командний дух та ефективність.

Ситуація 5. Командна робота під час діагностики складної несправності.

Потрібно в стислі терміни виявити складну несправність у дизельному двигуні.

Завдання: Як ефективно організувати командну взаємодію в умовах стресу та обмеженого часу?

Ситуація 6. Розбіжності між досвідченим і молодим працівником.

Старший майстер не довіряє рішенням молодого фахівця, хоча той має рацію.

Завдання: Опишіть механізм вирішення конфлікту між поколіннями в команді. Як зберегти повагу та професіоналізм?

Ситуація 7. Упровадження нових технологій діагностики.

Команда СТО має впровадити нове обладнання для електронної діагностики. Частина працівників чинить опір.

Завдання: Як керівник команди, розробіть стратегію переконання та навчання співробітників.

Ситуація 8. Команда на виїзному обслуговуванні.

Команду направлено на ремонт сільськогосподарської техніки в польових умовах.

Завдання: Як забезпечити ефективну командну взаємодію в нестандартних умовах, коли немає повного обладнання і є часові обмеження?

Індивідуальні завдання для студентів заочної форми навчання:

Студенти заочної форми навчання виконують такі види робіт для успішного засвоєння курсу:

- 1) Самостійно опрацьовують конспект з курсу, матеріали базового підручника та основної літератури з навчальної дисципліни.
- 2) Виконують контрольну роботу з курсу.
- 3) Проходять тестування.

Питання до контрольної роботи вибираються по одному з двох десятків за останньою цифрою порядкового номера у списку групи (наприклад, 1, 11).

Завдання для виконання контрольної роботи:

1. Команда як форма ефективної взаємодії між співробітниками компанії.
2. Мотивація команди.
3. Проблемні люди в команді.
4. Формування управлінських команд: рольовий підхід.
5. Формування управлінських команд: типологічний підхід.
6. Технологія створення команди.
7. Моніторинг ефективності команди.
8. Роль команди у формуванні корпоративної культури.
9. Побудова структури ефективної команди.
10. Формування командного духу та корпоративні цінності.
11. Групові процеси в організації.
12. Важкі ситуації в команді.
13. Вплив організаційної культури на роботу команди.

14. Винагорода і визнання в команді.
15. Сучасні підходи до створення команд.
16. Схема формування команд в організації.
17. Роль лідера в створенні команди.
18. Командний консалтинг.
19. Причини розпаду команди.
20. Управління конфліктами в команді.

Контрольна робота має бути надрукованою на комп'ютері.

Вимоги до оформлення контрольної роботи: текст розміщується на аркуші, обмеженому полями: зліва 25 мм, справа 10 мм; зверху та знизу – по 20 мм. Комп'ютерний набір – шрифт Times New Roman, 14 кегль, міжрядковий інтервал 1,5.

Виконану контрольну роботу студент подає викладачу на перевірку за два тижні до початку екзаменаційної сесії. У разі негативної рецензії її повертають на доопрацювання, після чого студент виконує її повторно й знову подає на перевірку. До складання іспиту з дисципліни студент допускається лише за умови отримання позитивної оцінки за контрольну роботу.

3.6 Форми поточного, проміжного та підсумкового контролю

Контрольні заходи з перевірки успішності засвоєння навчального матеріалу з дисципліни включають: поточний контроль, виконання ІЗ, проміжний контроль.

Поточний контроль:	– підготовка доповідей з тематики практичних занять; – усне опитування або письмовий експрес-контроль на практичних заняттях; – тестування, в тому числі електронне; – перевірка виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань; – презентація і захист підготовлених рефератів.
Проміжний контроль	усне й письмове опитування за матеріалами тем змістових модулів курсу
Підсумковий контроль:	семестровий залік

3.7 Методика навчання

Лекції (проблемні лекції, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання).

Практичні заняття (публічне обговорення питань тем курсу, навчальні дискусії, виконання практичних завдань, що стосуються вирішення проблем).

Самостійне навчання: виконання завдань самостійної роботи (СРС); індивідуальні завдання (ІЗ): контрольна робота.

4 КРИТЕРІЇ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Кожний вид поточної навчальної роботи студента оцінюються за 5-бальною шкалою.

Критерії оцінювання роботи студентів на практичних заняттях, виконання завдань СРС:

Оцінка	Критерії оцінювання початкових досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та

	всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань

Критерії оцінювання виконання ІЗ для дисциплін, вивчення яких завершується заліком:

оцінка	Критерії оцінювання
10 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.
8-9 балів	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання.

оцінка	Критерії оцінювання
7 балів	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки. Планує та виконує частину завдання за допомогою викладача.
6 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань. Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.
5 балів	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді. Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.
< 5 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Згідно з діючою в коледжі системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Підсумкова оцінка (залік) виставляється на підставі суми накопичених балів студентом, отриманих у ході поточного контролю, виконання індивідуального завдання.

Схема розподілу балів:

70 балів (поточний контроль)	30 балів (контроль виконання індивідуального завдання)
---------------------------------	---

Мінімальний пороговий рівень з кожного виду контролю:

45 балів (поточний контроль)	15 балів (контроль виконання індивідуального завдання)
---------------------------------	---

Підсумкова семестрова оцінка за 100-бальною шкалою переводиться у національну шкалу відповідно до таблиці:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи)	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5 ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з вивчення навчальної дисципліни «Командний менеджмент» є:

- тести;
- реферат;
- усні, письмові відповіді при проведенні контрольних заходів (рубіжний контроль);
- доповіді і виступи на практичних заняттях;
- усні відповіді під час проведення опитування на заняттях;
- звіти з виконання завдань СРС;
- звіти з виконання практичних завдань;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ І МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Електронні ресурси: конспект лекцій, електронна бібліотека навчальної літератури, презентації окремих тем, банк тестів, методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів.

7 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Аблязов Р. А., Падурець Г. І., Чудаєва І. Б. Командний менеджмент : навч. посіб. / Під ред. Р. А. Аблязова. К. : Видавничий дім «Професіонал», 2008. 352 с.
2. Горбунова В. В. Психологія командотворення: Ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 380 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/9036/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB_%D0%B4%D0%BE%20%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%83.pdf
3. Джей Рос. Створіть сильну команду! / Пер. з англ. Дніпропетровськ: Балансклуб, 2002. 168с.
4. Козловська С.Г. Проблеми формування успішної команди. *Економіка та менеджмент підприємництва в параметрах національної економічної моделі України в умовах глобалізації*: зб. тез доповідей учасників наукової конференції, присвяченої 50-річчю першого космічного польоту Ю.О. Гагаріна, Черкаси, 14-15 квітня 2011р. Черкаси, 2011. С. 179–181.
5. Козловська С.Г., Падурець Г.І. Соціально-психологічні аспекти лідерства. *Методологічні та практичні аспекти менеджменту в параметрах національної економічної моделі*: зб. тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 51-й річниці першого космічного польоту Ю.О. Гагаріна, Черкаси, 12-13 квітня 2012 р.: у 2 т. Т. 1. Черкаси, 2012. С. 37-39.
6. Козловська С.Г., Падурець Г.І., Чудаєва І.Б. Емоційна компетентність та лідерство. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту*, №1 (14). Черкаси, 2013. С. 130–140.
7. Козловська С.Г., Падурець Г.І., Чудаєва І.Б. Емоційний портрет менеджера. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту*, №2 (12). Черкаси, 2012. С. 141-156.

8. Козловська С.Г. Падурець Г.І. Уроки ефективної роботи в команді. *Розвиток європейських стандартів прав і свобод людини в Україні: теорія і практика*: зб. тез доповідей учасників Всеукраїнської конференції, Черкаси, 20-21 листопада 2014 р. С. 113–115.
9. Козловська С.Г. Роль лідера у формуванні команди проекту. *Управління проєктами. Ефективне використання результатів наукових досліджень та об'єктів інтелектуальної власності* : матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Дніпро, 17–18 березня 2021 р. Дніпро : НМетАУ, УКРНЕТ, НДІВ НАПрН України, Дніпро: Юрсервіс, 2021. С. 106–109.
10. Козловська С.Г. Рольова структура команди в організації. *Правова система в умовах розвитку соціально-правової держави: питання теорії і практики*: зб. тез доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, Черкаси, 24-25 листопада 2016 р. С. 227-230.
11. Козловська С.Г. Управління проблемними співробітниками. *Сучасний стан та перспективи розвитку ринку послуг України*: зб. тез доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Черкаси, 22 квітня 2021 р. Черкаси : Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, 2021. С. 206–207.
12. Козловська С., Рясний Д. А. Адаптивне лідерство в командах: стратегії для швидкозмінного середовища. *Економіка, менеджмент і бізнес-адміністрування в системі транскордонного співробітництва*: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 19-20 вересня 2024 р.). Черкаси: ПЗВО «Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова», 2024. 155 с. С.19-22.
13. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи студентів. Полтава : ПУЕТ, 2018. 241 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/9314/1/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0-2018.pdf>
14. Падурець Г. І., Чудаєва І. Б., Козловська С. Г. Як створити ефективну управлінську команду. *Економіка і держава*. Міжнародний науково-практичний журнал. 2014. №3. С. 120-124.
15. Петюх В.М., Ільніцька О.І. Управління командами : навч .посіб. К.: КНЕУ, 2012. 512 с.
16. Психологія тимбілдингу: навч. посіб. / Романовський О.Г., Шаполова В.В., Квасник О.В., Гура Т.В. ; за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. Харків : «Друкарня Мадрид», 2017. 92 с.
17. Рольовий підхід в командному менеджменті / Аблязов Р.А., Падурець Г.І., Чудаєва І.Б., Козловська С.Г. *Економіка: проблеми теорії та практики*: Збірник праць. Випуск 220. Том 1. Дніпропетровськ, 2006. С. 111–122.
18. Савельєва В.С. Психологія управління: навч.посіб. К.: ВД «Професіонал», 2005. 320 с.
19. Сергєєва Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посіб. / за наук. ред. Л. М. Сергєєвої. Івано-Франківськ. «Лілея НВ». 2015. 296 с/ URL: http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/navichki_pracevlasht/liderstvo.pdf
20. Прохор І. Формування командного лідерства в університеті : навч.посіб. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/09/komandne_liderstvo_v_Universiteti_Prokhor.I_2016_40c.pdf.
21. Яковлева-Мельник Н.Г. Командоутворення: навчально-наочний посібник. 2024. 147 с. URL: http://dgu.com.ua/bitstream/123456789/1577/3/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%BE%D1%83%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf.